

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 9. De censibus Ecclesiasticis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

minori, cum certa est ejus solutio. Denique non potest quis, secluso damno emergente, vel lucro cessante, mutare centum sub obligatione reddendi 15. in singulos annos per decennium; ergo neque emere.

3405 Sed affirmandum est cum D. Thoma in *Opusc. de usuris p. 2. c. 1. Lessiol. 2. c. 22. D. 6. a. num. 42.* Salas de censibus *dub. 4. a. num. 2.* nam debitum in singulos annos distributum, communi hominum estimatione, minoris valet, quam si simul esset; sic enim subicitur frequenti periculo interitus cum difficultatibus, & expensis in ejus perceptione, & minus aptum est, ut ex illo lucrum aliquod comparatur, & necessitatibus contingentibus occurratur; ergo hoc debitum tam in fructibus, quam in redditibus sic speratis, minoris emi poterit, quam si simul praesens esset.

3406 Confirmatur ex eo, quod aliqui hoc concedant in emptione census realis. Nam ideo licita est per eos emptio census realis minori pretio, quam est cumulus fructuum, qui sperantur percipi, quia fructus in potentia, qui in censu reali emuntur, utpote multis periculis subiecti, minoris estimationis sunt, quam si actu existerent; sed in censu personali idem contingit: pecunia enim futurae, minutim per longum tempus recipienda, periculis sunt subiecta, & suis dominis rhinus commoda. Aliqui contractum, seu censum personalem *vitalitium*, nimirum ad tempus vitae Censuarii, aut Censualistae, comparant ludo aleae interdicto; sed hoc merito negatur; nam in ludo aleae non intervenit emptio alicujus rei, & res pendet ex mero casu, non causis naturalibus, sicut vita hominis.

§. 9.

De censibus Ecclesiasticis.

3407 **P**ER censum Ecclesiasticum hic intelligimus onus reale impostum Ecclesiae, vel quamlibet pensionem, aut redditum annuum, quem ex proventibus Ecclesiasticis, Ecclesiae, Monasteria, & alia loca solvere debent superioribus Praelatis, vel ex causa recognoscendi subjectionem, vel alio titulo; & haec acceptio census est propria, prout hoc titulo de censibus agitur. Prima igitur quaestio est, an ex solutione census recte probetur, solventem esse subiectum ei, cui solvit censum? 17. quod

Tom. III.

non; nam ex obligatione, qua nasci potest ex pluribus titulis, nunquam bene arguitur ad unum determinate, sed obligatio solvendi censum ex proventibus Ecclesiasticis, nascitur ex pluribus titulis; aliquando nimirum ad recognoscendam subjectionem, vel in signum libertatis, & emptionis, juxta c. *Recipimus. 8. de privi. leg. vel in signum advocatiae, seu protectionis, aut competentis Patronatus ex fundatione &c. arg. c. Praeterea. 23. de jure Patronat.* ergo ex obligatione solvendi censum ex proventibus Ecclesiasticis non bene arguitur determinate, quod fiat *titulo subjectionis*. Hinc petens sibi ab aliquo solvi censum, debet allegare titulum, seu causam, ex qua id juris habeat; nam census, cujus causa ignoratur, non est ex obligatione solvendus, prout habetur in c. *Pervenit. 5. h. t.* Cum enim Fraxinorensis Abbas Carpentem Ecclesiam fuisset depradatus, occasione videlicet cujusdam census, qui ad quid, & quo titulo solvi debebat, ignorabatur; & super hoc Archipresbyter Paschalem r. i. interrogasset, respondit Paschalis: *censum ignorantie nec divinis, nec humanis legibus inveniri, oportere enim, ut census omnes, ad quid, & quo modo persolvi debeant praesciantur*; adeoque praedam omnem Carpentem Ecclesiae restituendam esse, nec permittendum deinceps, ut Fraxinorensis Abbas, aut quilibet alius, eam inquietet.

Causa porro debendi censum, & consequenter titulus, in quo fundetur jus petendi, sufficienter probatur; si allegetur annua praestatio illius per tantum tempus, ut ejus initium non extet memoria, ut colligitur ex *L. hoc jure. 3. §. Aquae ductus. ff. de aqua quotid. Abb. inc. ult. n. 7. de causa possess. & propr. & in cit. c. Pervenit; n. 3. h. t. Covarr. in Reg. possessor p. 2. §. 4. n. 4.* sed hoc accipe, si constat de solutione annuatim praestita *tanquam debita*, non autem, si *mere liberaliter*; & gratuito, vel cum protestatione, quod non ex debito. Haec intelligenda sunt, quando actor petit sibi censum solvi iudicio petitoris, si autem agat possessorio (pone, si Censuaris recuset solvere censum, tanquam indebitum) tenebitur probare, se hactenus fuisse in possessione, quorannis percipiendi censum, eumque sibi tanquam debitum fuisse per tot annos solutum, nunc autem a

Ggg gg

Cen-

Censuario spoliatum, quo casu restituendus erit, esto reus opponat proprietatem, prout exposuimus *lib. 2. tit. 12. de causa possess. & propriet. ex c. Cum olim. 7. eod. & c. fin. de ord. cognition.*

3409 Not. autem 1. in hoc casu non requiri, ut actor spoliatus possessione, vel quali possessione juris percipiendi censum ex tali loco, vel fundo, probet titulum, quo acquisivit jus, ubi possessio est temporis immemorialis; quia in hoc agitur solum de continuatione possessionis, non acquisitione; esto enim titulum acquisitionis probare non possit propter tempus immemorabile initii, ut saepe fit; sufficit tamen praesumptio, quam ex possessione tanti temporis, pro iustitia possessionis, & consequenter acquisitionis, pro se habet. Hinc non ex decursu temporis habetur illa Censuarii obligatio; sed ex praesumptione juris in tali circumstantia, Censualista assistetis.

3410 Not. 2. id procedere non tantum in censu reali, sed etiam personali, nimirum, ut spoliatus solutione census personalis, antecedenter ex debito soluti, possessorio iudicio spoliatorem convenire possit in iudicio possessorio recuperanda, prout deducitur ex c. *Querelam. 24. de Elect.* ubi, cum Cardinalis tituli S. Vitalis per Oeconomum, seu Syndicum Ecclesiae S. Agathae, quam ipse habebat in commendam (praeter alia) petiisset pensionem sexdecim denariorum Papiensium ab Ecclesia S. Salvatoris, nunc autem ab hujus Ecclesiae Presbytero negatam, seu subtractam; Pontifex ad quaestionem praestandae pensionis respondit: *quia fuit liquidum comprobatum, quod pensio sexdecim denariorum Papiensis monetae fuerit Clericis Ecclesiae vestrae pro Ecclesia S. Salvatoris de thermis annuatim, per multa tempora, et soluta, sed de novo subtracta, vos in eundem statum percipiendi huiusmodi de Ecclesia S. Salvatoris de thermis Ecclesiam vestram decernimus reducendam, & ad solutionem pensionis subtractae, condemnamus Presbyterum ante dictum, salva quaestione proprietatis inter Ecclesias memoratas.*

3411 Nam ex hoc textu deducitur, quod pensionarius, seu Colonus pensionem solvere recusans, si ea ante tanquam debita soluta sit, cogendus sit spoliatum restituere juri suo, & negatam pensionem solvere;

sic tamen ut deinde possit super jure proprietatis solvendae pensionis litem movere; ubi nota, quod absolute decernat solutionem census, non distinguendo, an sit realis, an personalis? Unde, quando dicitur, non posse fieri, quod habeatur possessio praestationis, seu debiti mere personalis, cum persona libera, & illi inherencia, possideri non possint; respondetur, negando, non posse in persona fundari obligationem praestationis, seu debiti mere personalis nomine alicujus causa praecedentis, v. g. pacti, contractus, ultima voluntatis, &c. pat. in decimis, & tributis *personalibus*; in Vassallis, obligatis ad obsequia personalia domini directi, &c. Unde in istis casibus non tam possidetur persona libera, quam jus personale, quo habens tale jus exigere possit debitum, pensionem sibi praestandam a tali persona ex ejusdem lucris, adeoque eo spoliatus, in eo merito defendendus erit aequè, ac spoliatus possessione juris realis.

§. 10.

An Ordinarii locorum, aut Rectores, Ecclesiis sibi subjectis possint imponere debitum solvendi censum?

DE hoc agitur in c. *Scientes. 3. h. t. 3412* Nam, ubi quidam Abbas Gregorio Pontifici conquestus esset, quod Episcopus Massae suo Monasterio consuetudines (seu census, & pensiones, ut notat Hostiensis hic, & Rubrica) velit imponere, rescripsit: *si ab initio hoc non fuit, etiam labentibus temporibus aliquid novi non permittendum imponi*: Deinde in c. *Prohibemus. 7. eod.* quod desumptum est ex Concilio Lateran. ubi Alexander III. *prohibemus insuper*, inquit, *ne ab Abbatibus, Episcopis, vel aliis Praelatis novi census imponantur Ecclesiis, nec veteres augeantur, nec partem redituum suis usibus appropriare praesumant*: sed libertatem, quam sibi majores conservare desiderant, minoribus suis bona voluntate conservent; si quis vero aliter fecerit, irritum, quod egerit, habeatur.

Ex his juribus deducitur 1. censum novum (qui scilicet in Ecclesia fundatione constitutus non est) non posse deinde imponi Ecclesiis, vel Monasteriis ab Ordinariis locorum; sic Vivianus in *Rationali juris Pontific. l. 3. pag. 392. & alii. 2. nec* etc.